

Hallituksen esitys Eduskunnalle laeiksi tuloverolain ja verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

ESITYKSEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi sekä tuloverolakia että verotusmenettelystä annettua lakia.

Tuloverolakiin ehdotetaan useita henkilöverotusta ja yritysverotusta koskevia muutoksia. Tulonhankkimisvähennyksen enimmäismäärä ehdotetaan korotettavaksi 1 500 markasta 1 800 markkaan. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennystä ehdotetaan korotettavaksi tuntuvasti nykyisestä. Vähennyksen enimmäismäärä nousisi 2 000 markasta 5 500 markkaan. Se alkaisi pienetä 2 prosentilla 43 000 markan ylittävistä tuloista ja poistuisi kokonaan 318 000 markan vuositulotasolla. Vähennys myönnettäisiin vain palkka- ja yrittäjätuloista.

Terminisopimuksista aiheutuneet voitot ja tappiot rinnastettaisiin luovutusvoittoihin ja tappioihin. Lasten yksityisen hoidon tukemiseen annettavaa hoitorahaa verotettaisiin hoitajan tulona. Kunnallisverotuksen eläketulovähennystä muutettaisiin siten, että puolison eläketulovähennys myönnettäisiin jo siinä

vaiheessa, kun verovelvollinen alkaa saada työeläkettä eikä vasta kansaneläkkeen makamisvaiheessa.

Muiden kuin osakeyhtiömuotoisten pienyritysten tulorahoitusmahdollisuuksia ehdotetaan parannettavaksi. Pääomatulo-osuuden suuruuden määräävä osuus nettovarallisuudesta korotettaisiin 15 prosentista 18 prosenttiin. Pääomatulo-osuutta laskettaessa nettovarallisuuteen lisättäisiin myös 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksetuista palkoista.

Tuloverolakiin ehdotetaan lisäksi eräitä täsmennyksiä samoin kuin muun lainsäädännön muuttumisesta johtuvia korjauksia.

Verotusmenettelystä annettussa laissa täsmennettäisiin eräitä ilmoittamisvelvollisuutta koskevia säännöksiä

Lait on tarkoitettu tulemaan voimaan vuoden 1997 alusta. Esitys liittyy valtion vuoden 1997 talousarvioehdotukseen ja on tarkoitettu käsiteltäväksi sen yhteydessä.

YLEISPERUSTELUT

1. Nykytila ja ehdotetut muutokset

1.1. Pienyritysten verotusta koskevat muutokset

1.1.1. Toimintamuodon muutokset

Nykyisessä lainsäädännössä ei ole erityisiä säännöksiä siitä, miten verotus toimitetaan yritysmuodon muutosvuodelta muutettaessa muu yritys osakeyhtiöksi. Vakiintuneen käytännön mukaisesti yrityksen verovuoden tuloon sovelletaan tällöin yhteisön tuloveroprosenttia, mutta tilikauden aikaisiin tapahtumiin sovelletaan tapahtumahetken yritys-

muotoa koskevia säännöksiä. Esimerkiksi aivan tilikauden lopussa osakeyhtiöksi muutettua henkilöyhtiötä verotetaan siten yhteisön tuloveroprosentin mukaan koko verovuoden tulosta, vaikka tilikauden aikaisiin tapahtumiin sovelletaan henkilöyhtiöitä koskevia säännöksiä. Käytännössä on esiintynyt tapauksia, joissa kahdenkin samana vuonna päätyneen tilikauden tulot on nostettu yksityisöitöina ennen yritysmuodon muuttamista jälkimmäisen tilikauden lopulla. Järjestelmän epäjohtonmukaisuus on korostunut, kun henkilöyhtiöiden tuloa on alettu verottaa osakkaiden tulona.

Verotuksen ei tulisi tarpeettomasti vaikeut-

taa muutoin tarkoituksenmukaisia yritysmuodon muutoksia, mutta perusteltua ei ole myöskään se, että yritysmuodon muutosvuoden verotukseen liittyy aivan poikkeuksellisia etuja sekä edeltäviin että seuraaviin vuosiin verrattuna. Tämä nykyisen järjestelmän piirre on johtanut keinotekoisii menettelyihin verotettavien tulojen jaksottamiseksi juuri muutosvuodelle ja lisännyt osaltaan kannustimia muuttaa yritys osakeyhtiöksi.

Siirrettäessä elinkeinonharjoittajan, kuolinpesän tai yhtymän elinkeinotoiminta taikka maa- tai metsätalous verovuoden aikana osakeyhtiölle tai muutettaessa avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö tilikauden aikana osakeyhtiöksi tuloverolain (1535/92) 24 §:n mukaisesti verovuoden tulo ehdotetaan verotettavaksi osakeyhtiön kaupparekisteriin merkitsemistä edeltävältä ajalta yritysmuodon muutosta edeltänyttä yritysmuotoa koskevien säännösten mukaan. Siirtyneen käyttöomaisuuden hankintamenoista ja muista pitkävaikutteisista menoista osakeyhtiön tekemät poistot eivät saisi ylittää verovuoden enimmäispoistoja vähennettynä osakeyhtiötä edeltäneen yrityksen tekemillä poistoilla sinä verovuonna, jona toimintamuodon muutos on tapahtunut. Toimintavaraus luettaisiin osakeyhtiötä edeltäneen yrityksen veronalaiseen tuloon sinä verovuonna, jona toimintamuodon muutos on tapahtunut.

1.1.2. Varallisuuden siirrot henkilöyhtiön ja sen osakkaiden välillä

Tuloverolain 26 §:ssä säädetään yhtymästä otettavien yksityisottojen arvostamisesta yhtymän verotuksessa alkuperäiseen hankintamenoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan. Yhtymän osakkaan verotuksessa omaisuuden hankinnasta johtuneeksi menoksi katsotaan yhtymän verotuksessa luovutushinnaksi luettava määrä. Tuloverolain 27 §:n mukaan purkautuvan avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotuksessa jaettavan omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan sen alkuperäistä hankintamenoa vastaava määrä tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta.

Nykyinen sääntely merkitsee sitä, että omaisuuden mahdollista arvonnousua ei luetta veronalaiseen tuloon, mutta tehdyt poistot voivat palautua. Varallisuuden siirtoja kohdellaan henkilöyhtiöissä eri tavalla kuin osakeyhtiöissä, joissa varallisuuden siirrot yhtiön

ja osakkaan välillä arvostetaan yleensä käypään arvoon.

Henkilöyhtiöön tapahtuvien sijoitusten arvostamisesta ei säädetä laissa. Käytännössä arvostamistasoina on saatettu hyväksyä sekä käypä arvo että alkuperäinen hankintameno.

Esityksessä ehdotetaan, että yhtymän osakkaan ottaessa yhtymästä kiinteistön, rakennuksen, rakennelman, arvopaperin tai oikeuden luovutushinnaksi katsotaan verotuksessa omaisuuden tai oikeuden todennäköinen luovutushinta. Muun yhtymästä otetun omaisuuden, palvelun tai etuuden luovutushinnaksi katsottaisiin edelleen alkuperäinen hankintameno tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta. Osakkaan verotuksessa katsottaisiin hankintamenoiksi yhtymän verotuksessa luovutushinnaksi luettava määrä. Vastaavia säännöksiä ehdotetaan käytettäväksi omaisuuden, etuuden ja oikeuden luovutushintana purkautuvan avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotuksessa.

Yhtymän osakkaan sijoittaessa omaisuutta tai oikeuksia yhtymään, omaisuuden tai oikeuden luovutushinnaksi ehdotetaan katsottavaksi todennäköinen luovutushinta sijoituksen ajankohtana. Yhtymän verotuksessa omaisuuden hankintamenoiksi katsottaisiin sama määrä.

1.1.3. Pääomatulo-osuuden laskenta

Jaettavasta yritystulosta katsotaan tuloverolain 38 §:n mukaan pääomatuloksi 15 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päätyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta. Vastaava määrä luonnollisen henkilön tai kuolinpesän osuudesta verotusyhtymän maatalouden puhtaaseen tuloon katsotaan lain 39 §:n mukaan pääomatuloksi. Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuudesta elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tai maatalouden tuloon katsotaan lain 40 §:n mukaan pääomatuloksi myös 15 prosentin vuotuista tuottoa vastaava määrä osakkaan osuudesta elinkeinoyhtymän elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päätyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta.

Nämä yritysmuodot ovat verotuksessa osakeyhtiötä epäedullisemmassa asemassa siinä mielessä, että myös yrityksessä pidätetty voitto tulee useimmiten verotetuksi ainakin osittain yrittäjän ansiotulona. Muiden yritys-

muotojen verotuksen osakeyhtiöverotusta edullisemmat piirteet, kuten toimintavarausmahdollisuus, eivät läheskään aina korvaa osakeyhtiön tarjoamia verotuksellisia etuja, eikä eri yritysmuotojen verotusta yleisesti koeta tasapuoliseksi. Tästä aiheutuu osaltaan myös kannustimia muuttaa muita yrityksiä osakeyhtiöiksi.

Valtiovarainministeriön asettama pienyritysten verotuksen uudistamistyöryhmä teki keväällä 1996 ehdotuksen niin sanotusta laajennusrahastosta, joka olisi mahdollistanut tulon säästämisen yhtiöverokannalla myös muissa yrityksissä kuin osakeyhtiöissä (VM 1996:7). Ehdotus sai osakseen voimakasta arvostelua muun muassa monimutkaisuudesta sekä verovelvollisten että verohallinnon kannalta samoin kuin siitä, että järjestelmä olisi koskenut vain pienehköä osaa yrityksistä. Järjestelmän laajentaminen olennaisesti suurempaan yritysjoukkoon olisi puolestaan kärjistänyt verotuksen tasapuolisuusongelmia ja johtanut huomattaviin verotulojen menetyksiin.

Yritysten tulorahoitusmahdollisuuksia on perustellumpaa vahvistaa yksinkertaisemmallalla ja suurempaa yritysjoukkoa hyödyttävällä tavalla. Esityksessä ehdotetaan muutettavaksi yritystulon sekä henkilöyhtiön tulo-osuuden pääomatulona verotettavien osuuksien määräytymistä koskevia säännöksiä tavalla, joka nostaa pääomatulo-osuuksien määriä. Muutokset parantavat muiden yritysmuotojen verotuksellista kilpailukykyä osakeyhtiöihin verrattuna.

Jaettava yritystulon pääomatulo-osuuden laskentaa ehdotetaan muutettavaksi siten, että jaettava yritystulo katsottaisiin pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa. Verotusyhtymän osakkaan pääomatulo-osuutta ehdotetaan niin ikään vastaamaan 18 prosentin vuotuista tuottoa. Elinkeinoyhtymän osakkaana olevan luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsottaisiin ehdotuksen mukaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 18 prosentin vuotuista tuottoa. Vastaavaa säännöstä ehdotetaan sovellettavaksi elinkeinoyhtymän osakkaan osuu-

teen yhtymän maatalouden tulosta.

Pidättämällä tulon yrityksessä yrittäjä voi lisätä yrityksen nettovarallisuutta ja sitä kautta pääomatulona verotettavaa määrää. Pääomatulo-osuuden määrittävän prosentin nostamisen taloudelliset vaikutukset ovat siten samansuuntaiset kuin jakamattoman voiton lievemmän verotuksen.

Laskettaessa pääomatulo-osuutta 38—40 §:n mukaan nettovarallisuuteen ehdotetaan lisättäväksi 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen elinkeinotoiminnan tai maatalouden ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä. Tulon jakaminen pääoma- ja ansiotuloon nettovarallisuuden perusteella suosii lähtökohtaisesti pääomavaltaisia aloja, joilla on keskimäärin enemmän nettovarallisuutta kuin työvaltaisilla aloilla. Palkkamenojen lukeminen nettovarallisuuteen kasvattaisi pääomatulo-osuutta etenkin työvaltaisilla aloilla ja tasapuolista siten pääomavaltaiten ja työvaltaisten yritysten keskinäistä asemaa. Muutoksella olisi työllistämistä kannustava vaikutus, koska työntekijän palkkaamisen nettokustannus pieneneisi, kun palkkamenojen lisääminen nettovarallisuuteen keventäisi yrittäjän omaa verotusta. Muutos auttaa myös osaa niistä yrityksistä, joiden oma pääoma on negatiivinen.

1.2. Termiinisopimusten verotus

Johdannaisiin kuuluvalla termiinillä tarkoitetaan sopimusta, jossa sopimuksen tekohelellä määritellystä hinnasta tehtävä suoritus on täytettävä tietyssä määräpäivänä. Hinta määräytyy kohde-etuuden, yleensä osakkeen arvon perusteella. Termiinit eroavat optioista siinä, että ne velvoittavat molempia osapuolia, kun taas optiot velvoittavat vain option asettajaa. Termiinisopimusten eräs alalaji on futuurit, joilla käydään vakiomuotoista kauppaa optiopörssissä.

Termiinikaupasta sovittaessa ei makseta vastiketta. Suoritusvelvollisuus ja sitä vastaava saamisioikeus syntyvät vasta termiinin erääntymispäivänä vallitsevan termiinin kohteena olevan hyödykkeen markkinahinnan perusteella. Termiinin ostaja saa myyjän suorituksen hyväkseen silloin, kun erääntymishinta on kohde-etuuden markkinahintaa alempi. Jos sovittu hinta on kohde-etuuden markkinahintaa suurempi, myyjä saa ostajan suorituksen hyväkseen. Kohde-etuuden hin-

takehityksestä riippuen termiinistä voi siten syntyä voittoa tai tappiota. Termiini ei voi raueta toisin kuin optio.

Oikeuskäytännössä voittoa on pidetty veronalaisena pääomatulona, mutta tappiota ei ole saanut vähentää. Oikeustilaa ei ole pidettävä kohtuullisena. Tämän vuoksi ehdotetaan, että termiinintappio rinnastettaisiin opti-
on raukeamisen tavoin luovutustappioon. Se olisi siten vähennettävissä luovutusvoitosta tappiovuonna ja kolmena sitä seuraavana vuotena. Jotta termiinivoittojen ja tappioiden verokohtelu olisi yhdenmukaista, ehdotetaan lisäksi, että termiinivoitto rinnastettaisiin muihin luovutusvoittoihin. Koska termiinillä ei ole varsinaista hankintamenoa, luovutus-
hinnasta ei kuitenkaan saisi vähentää hankintameno-olettamaa.

1.3. Lasten yksityisen hoidon tuki

Kannustinloukkutyöryhmän ehdotusten mukaisesti pienten lasten hoidon tukijärjestelmää uudistetaan. Perheen valitessa muun hoitomuodon kuin kunnallisen päivähoiton perheellä on oikeus hoitotukeen, joka koostuu hoitorahasta ja pienituloisuuden perusteella maksettavasta hoitolisästä. Nämä korvaavat nykyisistä tukimuodoista lasten koti-
hoitontuen ja kokeiluluonteisesti eräissä kunnissa maksettavan päivähoidon palvelurahan. Lisäksi kunnat voivat maksaa kunnallisia lisiä. Mikäli vanhemmat hoitavat itse lapsiaan kotona, hoitotuki maksetaan perheen valinnan mukaan toiselle vanhemmista. Jos perhe valitsee yksityisen päivähoiton, tuki maksetaan suoraan hoidon tuottajalle.

Hoitoraha, hoitolisä ja kunnalliset lisät ovat veronalaista tuloa. Niitä ehdotetaan verotettavaksi sen henkilön tulona, joka hoitaa lasta ja jolle tuki maksetaan. Vanhempien veronalaista tuloa tuki olisi siinä tapauksessa, että vanhemmat itse hoitavat lapsia kotona. Yksityisen hoidon tapauksessa tukea verotettaisiin hoitajan tulona kuten nykyin päivähoiton palvelurahakokeilussa. Näin yhtenäistettäisiin hoitotuen verokohtelu eri hoitomuotojen kesken ja varmistettaisiin sen verotus kertaalleen. Lasten yksityisen hoidon tuen ehdotettu verokohtelu parantaisi perheiden mahdollisuutta lastenhoitajan palkkaamiseen tai muun yksityisen hoidon hankkimiseen ja toteuttaisi vaatimukset tukitoimenpiteistä kotitalouksien työllistämisen edistämiseksi.

1.4. Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Kannustinloukkutyöryhmän ehdotusten pohjalta hallitus päätyi useisiin toimiin, joiden tarkoituksena on madaltaa työttömyysturvan ja sosiaalietuuksien varassa elävien pienituloisten kynnystä hakeutua työhön tai hankkia lisätuloja. Yhtenä keinoa ehdotetaan pienituloisten verotuksen keventämistä kohdennettuna palkka- ja yrittäjätuloihin. Toteuttamistapana on kunnallisverotuksessa nykyisin muista ansiotuloista kuin eläketuloista tehtävän kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen korottaminen ja rajaaminen koskemaan vain sellaisia ansiotuloja, joiden hankkimista voidaan työllistämismielessä pitää perusteltuna. Kuten tähänkin asti, vähennystä ei myönnettäisi eläketuloista, mutta vastaisuudessa ei myöskään työttömyysturvasta eikä muista sosiaalietuuksista.

Hallitus on päättänyt esittää tuloverotusta kevennettäväksi vuonna 1997 tuntuvammin kuin alunperin oli tarkoitus. Osana tätä ratkaisua myös kunnallisverotuksen ansiotulovähennykseen ehdotetaan suurempaa korotusta kuin mikä sisältyi kannustinloukkutyöryhmän ehdotuksiin. Hallituksen esityksessä vähennyksen enimmäismäärä on 5 500 markkaa eli 700 markkaa korkeampi ja vähennys poistuisi huomattavasti hitaammin kuin kannustinloukkutyöryhmän vaihtoehdossa. Vähennys painottuu edelleenkin pienituloisille, mutta hyödyttää myös keskituloisia alunperin suunniteltua tuntuvammin.

Nyt ehdotetussa muodossa kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen kannustinvaikutukset tehostuvat. Tämä johtuu vähennyksen enimmäismäärän nostamisesta ja siitä, että vähennys poistuu tulojen kasvaessa kannustinloukkutyöryhmän ehdottamaa huomattavasti hitaammin. Tällöin poistumisesta aiheutuva marginaaliverovaikutus lievenee tuntuvasti. Vähennys soveltuu tässä tilanteessa tuloverotuksen keventämiskeinoksi senkin vuoksi, että se kohdentuu alempiin tuloryhmiin, kun taas asteikkoevennyksistä hyötyvät eniten suurituloiset. Käyttämällä useampia tapoja verokevennyksen tulonjakovaikutukset saadaan tasaisiksi. Lisäksi vähennyksen avulla voidaan varmistaa, että myös kunnallisverotus, eikä ainoastaan valtionverotus, kevenee.

Esityksessä ehdotetaan, että kunnallisverotuksen ansiotulovähennys olisi 20 prosenttia siihen oikeuttavien tulojen 15 000 markkaa

ylittävästä määrästä. Vähennyksen enimmäismäärä olisi 5 500 markkaa. Vähennys alkaisi pienetä tulojen ylittäessä 43 000 markkaa. Pienennys olisi 2 prosenttia mainitun määrän ylimenevästä osuudesta. Vähennys poistuisi siten kokonaan vasta 318 000 markan vuositulotasolla.

1.5. Kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen tarkistus

Kansaneläkkeen pohjaosa poistuu vuonna 1997 sen yhdistyessä lisäosan kanssa eläkevähenteiseksi kansaneläkkeeksi. Kansaneläkettä ei kuluvasta vuodesta alkaen ole myönnetty niille, jotka iän tai muun syyn perusteella muuten olisivat tulleet kansaneläkkeen saajiksi, mutta joiden kansaneläke nollautuu heidän työeläkkeensä suuruuden perusteella. Kunnallisverotuksessa eläketulovähennyksen mitoitus on tapahtunut sen perusteella, saako puoliso kansaneläkettä tai sitä vastaavaa eläkettä vai ei. Eläketulovähennyistä myönnettävässä puolisoiksi katsotuilla vähennys on noin 8 800 markkaa pienempi kuin muilla samansuuruisilla tuloa saavilla. Voimassa olevaa säädöstä on perusteltu sillä, että puolison eläketulovähennys myönnetään silloin, kun kansaneläkekin määräytyy puolisoitten pienemmän lisäosan mukaan. Pohjaosan poistumisen myötä edellä kuvattu peruste puolisoitten määrittelyyn ei ole enää käytettävissä, koska ei ole syytä kohdella ankarammin puolisoita, jotka molemmat saavat kansaneläkettä kuin puolisoita, joista toinen tai kumpikaan ei saa kansaneläkettä työeläkkeen suuruuden vuoksi.

Nykyinen käytäntö on johtanut muun muassa siihen, että puolisoilla noin 3 600—4 500 markan kuukausitulotasolla käteen jäävä kokonaiseläketurva heikentyy, kun aletaan saada kansaneläkettä. Tämä on epäkohta, johon on useampien vuosien kuluessa haettu lievennystä, mutta joka on jälleen pohjaosan poistumisen myötä pahenemassa. Tämäkin ongelma on pitkälti seurausta siitä, että todellisuudessa puolison asemassa oleva, mutta vain työeläkettä saava on saanut yksinäisen korkeampaa eläketulovähennystä ja vasta alkaessaan saada kansaneläkettä on muuttunut puolison eläketulovähennyksen saajaksi.

Edellä kuvatuista syistä ehdotetaan, että puolison eläketulovähennystä alettaisiin soveltaa verotuksessa puolisona pidettäviin henkilöihin silloin, kun eläkkeensaaja alkaa

saada eläketulovähennykseen oikeuttavaa eläkettä. Eläkeläispuolisot tulevat näin yhdenvertaiseen asemaan eläkkeen laadusta riippumatta. Muutoksen jälkeen kansaneläkkeen vastaanottaminen ei myöskään aiheuttaisi missään tapauksessa käteen jäävän tulon pienentymistä.

Koska muutos on verotusta kiristävä, ehdotetaan, että sitä ei sovellettaisi niihin puolisoihin, jotka ovat vuonna 1996 saaneet yksinäisen eläketulovähennyksen. Siten kenenkään nyt eläkettä saavan verotus ei kiristyisi.

1.6. Tulonhankkimisvähennyksen korotus

Vuoden 1995 syksyllä tehdyn tulopoliittisen kokonaisratkaisun yhteydessä sovittiin tulonhankkimisvähennyksen korotuksesta. Tämän mukaisesti tulonhankkimisvähennyksen enimmäismäärää ehdotetaan korotettavaksi 1 500 markasta 1 800 markkaan.

1.7. Verotusmenettelylakiin tehtävät muutokset

Verotusmenettelystä annettuun lakiin ehdotetaan eräitä tiedonantovelvollisuutta koskevia täsmennyksiä. Nykyisin ennakoperintäasetukseen sisältyvä säännös siitä ajankohdasta, mihin mennessä kuntien on ilmoitettava verohallinnolle tuloveroperusteistaan ehdotetaan siirrettäväksi verotusmenettelystä annettuun lakiin.

1.8. Muut muutokset

Edellä selostettujen muutosten lisäksi tuloverolakiin ehdotetaan useita täsmennyksiä ja sellaisia korjauksia, jotka johtuvat muun lainsäädännön muuttumisesta. Tämän tyyppiä tarkistuksia ehdotetaan osinkotuloa, korkovähennystä, eläkevakuutusmaksuvähennystä ja eläketulovähennystä koskeviin lainkohtiin.

2. Esityksen taloudelliset vaikutukset

Hallituksen vuodelle 1997 ehdottamat verokevennykset merkitsevät eri veronsaajien tuloveron tuottojen alenemista runsaalla 5 500 miljoonalla markalla kuluvan vuonna sovellettaviin perusteisiin verrattuna. Yli puolet kevennyksestä ehdotetaan toteutettavaksi veroasteikon lievennyksin. Sairausvakuutusmaksun 80 000 äyrin ylittävästä osasta perittävän korotuksen alentamisesta 1 pen-

nilä vähentää maksun tuottoa 920 miljoonalla markalla. Muu osa eli 1 350 miljoonaa markkaa kevennyksistä toteutuisi tähän esitykseen sisältyvillä muutoksilla veroperusteisiin. Eduskunnalle samaan aikaan tämän esityksen kanssa annettavassa esityksessä vuoden 1997 veroasteikkolaiksi (HE 104/1996 vp) on kuvattu yhteisvaikutukset verokevennyksistä eri tulotasoilla olevien palkansaajien tuloveroihin ja veroasteisiin.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen muutos pienentää kuntien verotuloja 915 miljoonalla markalla, kansaneläkelaitoksen tuloja 115 miljoonalla markalla ja kirkollisveron tuottoa 55 miljoonalla markalla. Tulonhankkimisvähennyksen korotus alentaa valtion tuloveron tuottoa 110 miljoonalla markalla, kunnallisveroa 83 miljoonalla markalla, Kansaneläkelaitoksen tuloja 11 miljoonalla markalla ja kirkollisveroa 6 miljoonalla markalla.

Lasten yksityisen hoidon tuen kehittämiseen liittyvä ehdotus tuen verottamisesta sen tulona, joka lasta hoitaa ja jolle tuki maksetaan, merkitsee keventyvää verokohtelua niille perheille, jotka nykytilanteessa ensin maksavat tuesta veroa ja sitten hankkivat jäljelle jäävällä nettoetuudella lapselle hoitopaikan. Nykytilanne on monessa tapauksessa voinut johtaa järjestelyyn, jossa maksu hoidosta on suoritettu verottomana. Näiltä osin on odotettavissa, että hallituksen ehdotus osaltaan vähentää harmaata taloutta ja tuo hoitosuhteet verotuksen piiriin. Kokonaisuudessaan vaikutukset verotuottoihin jäänevät vähäisiksi.

Kunnallisverotuksen eläketulovähennyksen muutosehdotus ei merkitse kenenkään eläkeensaajan verotuksen kiristymistä. Nykyisten vähennyksen tasojen ennallaan pitäminen aiheuttaa suuruusluokkaa 10 miljoonan markan verotulojen menetyksen. Toisaalta se, että työeläkkeen suuruuden vuoksi ilman kan-

saneläketä jääville puolisoille ei myönnettäisi yksinäisen eläketulovähennystä, säästää muutamassa vuodessa tätä huomattavasti suuremman summan lähinnä kuntien verotuloissa.

Pääoman tuottoprosentin nostaminen 15 prosentista 18 prosenttiin keventää elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden osakkaiden verotusta noin 65 miljoonalla markalla ja maatalouden harjoittajien verotusta noin 15 miljoonalla markalla. Palkkamenoista 30 prosentin lukeminen nettovarallisuuteen keventää verotusta elinkeinonharjoittajien ja henkilöyhtiöiden osalta noin 75 miljoonalla markalla ja maataloudenharjoittajien osalta joillakin miljoonilla markoilla. Toimenpiteet alentavat verotuottoja yhteensä siten noin 160 miljoonalla markalla.

Muut yritysten verotukseen ehdotettavat muutokset lisäävät jossain määrin verotuloja. Muutokset todennäköisesti vähentävät etenkin varallisuuden siirtoja ja jonkin verran myös osakaslainoja ja toimintamuodon muutoksia. Vaikutus verotuloihin voidaan suuruusluokaltaan arvioida 20—30 miljoonaksi markaksi.

3. Asian valmistelu

Toimintamuodon muuttamista ja varallisuuden siirtojen arvostamista koskevien ehdotusten osalta esitys perustuu pienyritysten verotuksen uudistamistyöryhmän ehdotuksiin (VM 1996:7). Muistiosta hankittiin lausunnot 22 viranomaiselta ja järjestöltä. Lausunnoista on laadittu yhteenveto.

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen korotus samoin kuin hoitorahan verokohtelua koskeva ehdotus perustuvat osittain kannustinloukkutyöryhmän ehdotuksiin.

Muilta osin esitys on valmisteltu virkatyönä valtiovarainministeriössä.

YKSITYISKOHTAISET PERUSTELUT

1. Lakiehdotusten perustelut

1.1. Tuloverolaki

24 §. *Toimintamuodon muutokset.* Pykälän 2 momenttiin lisättäisiin säännös poistojen enimmäismäärästä verovuonna, jolloin toimintamuodon muutos on tapahtunut. Säännös liittyy alla selostettuun toimintamuodon

muutosvuoden verotusta koskevaan ehdotukseen. Osakeyhtiö saisi vähentää sille siirtyneen käyttöomaisuuden hankintamenoista ja muista pitkävaikutteisista menoista poistoina enintään määrän, joka vastaisi verovuoden enimmäispoistoja vähennettynä siirtyvää toimintaa harjoittaneen verotuksessa verovuonna hyväksyttävien poistojen määrällä. Säännös vastaisi sulautumisiin sovellettavaa pois-

tosäännöstä. Samaan momenttiin lisättäisiin tarkennus toimintavarauksen lukemisesta osakeyhtiötä edeltäneen yrityksen veronalaiseen tuloon sinä verovuonna, jona toimintamuodon muutos on tapahtunut, siten kuin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 46 a §:ssä (1539/92) säädetään.

Pykälään lisättäisiin uusi 5 momentti, jossa säädettäisiin yrityksen verottamisesta verovuonna, jolloin toimintamuodon muutos on tapahtunut. Siirrettäessä elinkeinonharjoittajan, kuolinpesän tai yhtymän elinkeinotoiminta taikka maa- tai metsätalous osakeyhtiölle tai muutettaessa avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö osakeyhtiöksi tulo verotettaisiin osakeyhtiön kaupparekisteriin merkitsemistä edeltävältä ajalta elinkeinonharjoittajan tai kuolinpesän taikka avoimen yhtiön, kommandiittiyhtiön tai muun yhtymän osakkaiden tulona. Ehdotuksen mukaan osakeyhtiötä edeltävän yrityksen verovuosi säädettäisiin päättyväksi osakeyhtiön merkitsemiseen kaupparekisteriin riippumatta siitä, milloin verovuosi verotusmenettelystä annetun lain (1558/95) 3 §:n mukaan päättyisi. Muodonmuutoksen jälkeiseltä ajalta tulo verotettaisiin osakeyhtiön tulona. Yritysten verottaminen erillisinä edellyttää, että edeltävä yritys antaa itsenäisesti veroilmoituksen osakeyhtiön kaupparekisteriin merkitsemiseen päättyvältä viimeiseltä verovuodeltaan. Veroilmoituksen tulee perustua tilinpäätökseen, joka on tehty muutosajankohdalle.

26 §. *Sijoitus yhtymään ja yksityiskäyttöönotto yhtymästä.* Pykälän 1 momenttiin otettaisiin uudet säännökset yhtymään tehtävien sijoitusten arvostamisesta. Säännös koski sekä yhtiötä perustettaessa että yhtiön toiminnan aikana tehtäviä sijoituksia. Yhtymän osakkaan sijoittaessa omaisuutta tai oikeuksia yhtymään osakkaan verotuksessa katsottaisiin omaisuuden tai oikeuden luovutushinnaksi todennäköinen luovutushinta sijoituksen ajankohtana. Yhtymän verotuksessa hankintamenoksi katsottaisiin sama määrä.

Säännökset yhtymästä tapahtuvan yksityiskäyttöönoton arvostamisesta olisivat 2 momentissa. Säännöksiä muutettaisiin siten, että yhtymän osakkaan yhtymästä ottaman kiinteistön, rakennuksen, rakennelman, arvopaperin tai oikeuden luovutushinnaksi katsottaisiin omaisuuden tai oikeuden todennäköinen luovutushinta. Muun yhtymästä otetun omaisuuden, palvelun tai etuuden luovutushinnaksi katsottaisiin edelleen alkuperäinen

hankintameno tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta. Yhtymän osakkaan verotuksessa katsottaisiin hankintamenoksi sama määrä, joka luettaisiin luovutushinnaksi yhtymän verotuksessa. Tuloverolakiin ehdotetut muutokset vaikuttavat yhtymien verotuksessa vain harvoin, koska yhtymiä verotetaan yleensä elinkeinotulon verottamisesta annetun lain (360/68) mukaan. Asianomaiseen lakiin ehdotetaan tehtäväksi vastaavat muutokset.

Tämän pykälän säännöksiä ei sovellettaisi omaisuuden siirtyessä yhtymään tai yhtymästä lain 24 §:ssä tarkoitettussa toimintamuodon muutoksessa, jossa sovelletaan arvojen jatkuvuutta.

27 §. *Purkautuminen.* Pykälän toista lausetta muutettaisiin siten, että purkautuvan avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotuksessa omaisuuden, etuuden ja oikeuden luovutushinnaksi katsottaisiin määrä, joka vastaa yksityiskäyttöönnotossa 26 §:n 2 momentin mukaan luovutushinnaksi luettavaa määrää. Purkautuvan avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön verotuksessa luovutushinnaksi katsottava käypä arvo luettaisiin osakkaan verotuksessa hankintamenoksi.

38 §. *Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus.* Pykälän ensimmäistä momenttia ehdotetaan muutettavaksi siten, että jaettava yritystulo katsottaisiin pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa.

39 §. *Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi pääomatulo-osuuden määrää koskeva muutos. Ehdotuksen mukaan luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus verotusyhtymän maatalouden puhtaasta tulosta, josta on vähennetty osakkaan yhtymän maatalouteen kohdistuvat korkomenot ja aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut osakkaan maatalouden tappiot yhtymästä, katsottaisiin pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan yhtymävarallisuusosuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa.

40 §. *Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus.* Pykälään ehdotetaan tehtäväksi pääomatulo-osuuden määrää koskeva muutos. Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsottaisiin pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vas-

taa osakkaan osuudelle yhtymän elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 18 prosentin vuotuista tuottoa.

Vastaava muutos ehdotetaan tehtäväksi pykälän toiseen momenttiin. Osakkaan osuus elinkeinoyhtymän maatalouden tulosta katsottaisiin siten pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettua 18 prosentin tuottoa.

41 §. *Nettovarallisuuden laskenta.* Pykälän 4 momenttia muutettaisiin siten, että elinkeinotoiminnan varoihin kuuluvan asunnon yhteydestä poistettaisiin maininta tuloverolain 48 §:stä. Kytkeä 48 §:ään on johtanut siihen, että vapaa-ajan asunnot on saatettu toisinaan lukea nettovarallisuuteen, vaikka se ei ole ollut säännöksen tarkoitus. Lisäksi on ollut tulkinnanvaraista, pitäisikö 48 §:n vaatimuksen kahden vuoden omistusajasta toteutua ennen kuin voidaan soveltaa säännöstä asunnon vähentämisestä osakkaan osuudesta yhtymän varoihin. Ehdotuksen mukaan laskettaessa 1 momentissa tarkoitettua pääomatulo-osuutta osakkaan osuudesta yhtymän varoihin vähennettäisiin yhtymän elinkeinotoiminnan varoihin kuuluva asunto, jota osakas on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona. Viittauksen poistaminen ei merkitsisi muutosta vakiintuneeseen ja nykyisin tuloverolain 48 §:n 2 momentin mukaiseen käytäntöön maapohjan lukemisesta asunnon arvoon.

Pykälään lisättäisiin uusi 6 momentti, jossa säädettäisiin palkkojen lukemisesta nettovarallisuuteen laskettaessa pääomatulo-osuutta 38—40 §:n mukaan. Nettovarallisuuteen luettaisiin 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen elinkeinotoiminnan tai maatalouden ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määräästä. Mainittu 12 kuukauden ajanjakso laskettaisiin taaksepäin sen verovuoden päättymisestä, jonka tuloverotuksesta on kysymys, eikä sen verovuoden, jonka päättämishetken nettovarallisuus on pääomatulo-osuuden määräytymisperusteena.

Nettovarallisuuteen luettavan lisäyksen pohjana oleva palkkasumma vastaa elinkeinotoiminnan osalta elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 46 a §:n mukaisen toimintavarausten enimmäismäärää. Palkkasummaan perustuva lisäys nettovarallisuuteen

kohdistuu samoihin yritysmuotoihin kuin toimintavaraus lukuun ottamatta maataloudenharjoittajia, jotka eivät voi tehdä toimintavarausta. Nettovarallisuuteen tehtävä lisäys ei kuitenkaan edellyttäisi sitä, että kyseisellä yrityksellä olisi oikeus toimintavaraukseen, eikä lisäyksen tekemiseen vaikuta se, onko yritys tehnyt toimintavarauksen.

42 §. *Muusta yhtiöstä kuin pörssiyhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuus.* Pykälän 2 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi 41 §:n 4 momenttia vastaava muutos. Laskettaessa osingon pääomatulo-osuutta osakkaan osakkeiden arvosta vähennettäisiin yhtiön varoihin kuuluvan asunnon arvo, jos osakas on käyttänyt sitä omana tai perheensä asuntona. Lisäksi osakkaan määritelmään ehdotetaan tehtäväksi tekninen tarkistus. Ehdotuksen mukaan määritelmässä viitattaisiin suoraan työntekijäin eläkelakiin (395/61) sen sijaan, että viitataan elinkeinotulon verottamisesta annettuun lakiin, jossa puolestaan on kytketty työntekijäin eläkelakiin. Tarkistus ei merkitsisi muutosta määritelmän asialliseen sisältöön.

Pykälän 3 momenttiin ehdotetaan lisättäväksi säännös, jonka mukaan osakkaan velka yhtiölle vähennettäisiin osakkaan osakkeiden arvosta laskettaessa yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta. Säännös koskisi niitä osakkaita, joita ei työntekijäin eläkelain 2 §:n 6 momentin mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevina. Nykyisellään osakaslaina mahdollistaa yleisiin periaatteisiin verrattuna perusteettoman edullisen tavon siirtää osakeyhtiön varoja osakkaalle, kun osakkaan käyttöön lainana siirretyt varat lisäävät saamisena yhtiön varallisuutta ja siten myös osingon pääomatulo-osuutta. Ehdotettavaa muutosta vastaavaa menettelyä sovelletaan laskettaessa elinkeinoyhtymän nettovarallisuutta. Elinkeinoyhtymän ja osakeyhtiön osakkaiden yhdenmukaisen kohtelun vuoksi säännös on tarpeen lisätä myös osingon pääomatulo-osuuden laskemiseen.

45 §. *Luovutusvoiton veronalaisuus ja 50 §. Luovutustappio.* Termiinisopimuksesta syntynyt voitto ehdotetaan rinnastettavaksi luovutusvoittoon ja termiinisopimuksesta syntynyt tappio luovutustappioon. Vakioitu optio ja termiini on määritelty kaupankäynnistä vakioiduilla optioilla ja termiineillä annetun lain (772/1988) 2 §:n 1 momentin 2 kohdassa. Koska termiinisopimuksella ei ole hankintahintaa, niin sanottua hankintamenolettamaa eli hankintahinnan sijasta vähen-

nettävää prosentuaalista vähimmäismäärää ei sovellettaisi termitinisopimuksesta saatavaa voittoa laskettaessa.

58 §. *Korkomenot.* Ahvenanmaan maakuntahallituksen takaamat opintolainan korot ehdotetaan rinnastettavaksi valtion takaamiin opintolainan korkoihin.

63 a §. *Lasten yksityisen hoidon tuki.* Jos lasta hoidetaan kunnallisen päivähoidon ulkopuolella, lapsesta aletaan vuonna 1997 maksaa lasten yksityisen hoidon tuesta annettussa laissa tarkoitettua hoitotukea, johon voivat kuulua hoitoraha ja tulosisonnainen hoitolisä. Kunnat voivat lisäksi maksaa kunnallisia lisäjä.

Jos lasta hoidetaan kunnallisen päivähoidon ulkopuolella, lapsesta maksettava hoitoraha olisi kannustinloukkutyöryhmän ehdotuksen mukaan alle 2-vuotiaasta 1 200 markkaa, 2-vuotiaasta 800 markkaa ja 3-vuotiaasta ja sitä vanhemmasta 500 markkaa lasta ja kuukautta kohden. Hoitolisä olisi vanhempien pienituloisuuden perusteella maksettava lisätuki, jonka enimmäismäärä olisi 800 markkaa lasta ja kuukautta kohden. Hoitolisää maksettaisiin enintään kahdesta hoitokäisestä lapsesta. Jos vanhemmat itse hoitavat lapsiaan kotona, hoitotuen saamisen edellytyksenä olisi, että nuorin lapsista on alle 3-vuotias. Kunnat voisivat hoitotuen lisäksi maksaa omista varoistaan kunnallisia lisäjä.

Hoitotuki ja kunnalliset lisät olisivat sen verovelvollisen tuloa, joka hoitaa lasta ja jolle tuki maksetaan. Jos lapsen vanhempi tai muu huoltaja itse hoitaa lasta, hoitotuki ja kunnalliset lisät olisivat sen tuloa, joka ilmoittaa hoitavansa lasta. Jos lasta hoidetaan yksityisessä päivähoitossa, lapsen hoitaja olisi useimmiten ennakoperintärekisteriin merkitty yksityinen päiväkotitoimittaja tai yritys, esimerkiksi yksityinen perhepäivähoitaja. Yksityisen hoidon tuottaja voisi olla myös työsuhteessa perheeseen oleva hoitaja tai sellainen yritys toimiva yksityinen hoitaja, jota ei ole merkitty ennakoperintärekisteriin. Mikäli kunta on hyväksynyt yksityisen päiväkodin, perhepäivähoitajan tai työsuhteessa perheeseen olevan hoitajan päivähoitopalvelun tuottajaksi, tuki maksettaisiin suoraan hoidon tuottajalle ja katsottaisiin hoidon tuottajan tuloksi.

95 §. *Tulonhankkimisvähennys.* Verovelvollinen saa vähentää palkkatuloistaan palkkatulon hankkimisesta ja säilyttämisestä aiheutuneet tulonhankkimismenot. Verovelvol-

lisen ei tarvitse esittää selvitystä tulonhankkimismenoistaan, jos niiden määrä on kolme prosenttia palkkatulon määrästä, kuitenkin enintään 1 500 markkaa. Tämä markkamäärä esitetään korotettavaksi 1 800 markaksi.

96 §. *Eläkevakuutusmaksuvähennys.* Lainkohdan 4 momentissa säädetään siitä eläketurvasta, johon yksityinen eläkevakuutus yhdessä pakollisen eläketurvan kanssa saa joutua ilman, että niin sanottua 66 prosentin rajoitusta vielä alettaisiin soveltaa. Jotta verolainsäädäntöä ei tarvitsi rahanarvon muuttuessa erikseen tarkistaa, lainkohdassa on viitattu työntekijän eläkelain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettuun pieninpään yhteensovituspalkkaan. Tämä käsite on kuitenkin kansaneläkeuudistuksen yhteydessä tarpeettomana poistettu tämän vuoden alusta. Tänä vuonna lainkohdassa tarkoitettu palkka olisi ollut 7 263 markkaa, josta laskettu eläke olisi ollut 4 793 markkaa. Jotta suurin piirtein tämän tasoinen eläkevakuutuksen vakuutusmaksujen vähennysoikeudessa ei tapahtuisi merkittäviä muutoksia, ehdotetaan yhteensovituspalkka korvattavaksi 5 000 markan eläkerajalla. Markkamäärää tarkistettaisiin vastaisuudessa tarpeen mukaan, joskin rahanarvon pysyminen suurin piirtein ennallaan vähentää tarkistustarvetta.

Lainkohdan 7 momenttiin ehdotetaan tehtäväksi sanonnallinen korjaus sen vuoksi, että vuoden 1997 alusta kansaneläkkeestä poistuu pohja- ja lisäosa. Nyt lainkohdassa puhuttaisiin vain kansaneläkkeestä sellaisenaan.

100 §. *Valtionverotuksen eläketulovähennys.* Myös tämän lainkohdan sanamuotoa tarkistettaisiin kansaneläkkeen pohja- ja lisäosan poistumisen vuoksi.

101 §. *Kunnallisverotuksen eläketulovähennys.* Kunnallisverotuksen eläketulovähennystä ehdotetaan tarkistettavaksi kansaneläkkeen pohja- ja lisäosan poistumisen vuoksi. Vähennyksen rakennetta ja säännöksen sanamuotoa ehdotetaan samalla selkeytettäväksi. Lisäksi ehdotetaan, että puolison eläketulovähennys myönnettäisiin niille henkilöille, joihin sovelletaan verotuksessa puolisoa koskevia säännöksiä.

105 a §. *Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys.* Pieni- ja keskituloisille palkka- ja yrittäjätulosten verotusta kevennetään uudella kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksellä. Vähennys korvaisi aiemman kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksen. Vähennys laskettaisiin palkkatulojen sekä sellaisten mui-

den työstä saatavien tulojen perusteella, joita ei ole enää pidettävä työsuhteen puuttumisen vuoksi palkkana eikä vielä varsinaisena elinkeinotulona. Myös elinkeinotoiminnan ja maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella saisi vähennyksen. Muiden ansiotulojen kuten työttömyysturvan tai sosiaalietuuksien perusteella vähennystä ei enää myönnettäisi. Vähennystä ei myöskään myönnetä osinkojen ansiotulo-osuuden, hankintatyön arvon eikä pinta-alaperusteisen metsäverojärjestelmän mukaan ansiotuloksi katsottavan metsätalouden puhtaan tulon perusteella. Vähennyksen määrä olisi 20 prosenttia palkka- ja yrittäjätulojen 15 000 markan ylittävstä osasta kuitenkin enintään 5 500 markkaa. Vähennys alkaisi pienentyä puhtaiden ansiotulojen ylittäessä 43 000 markkaa kahdella prosentilla ylittävstä määrästä. Vähennyksen vaikutus loppuisi 318 000 markan kohdalla.

108 §. *Kuolinpesälle myönnettävät vähennykset.* Säännöksen sanamuoto on osittain vanhentunut. Lainkohdan 3 momentista ehdotetaan poistettavaksi virkkeen toinen lause tarpeettomana. Lisäksi 4 momentti ehdotetaan tarpeettomana kumottavaksi. Kuolinpesän osakkaan tekemää työn arvoa ei nykyään veroteta kuolinpesän tulona vaan osakkaan tulona.

130 §. *Kunnallisveron laskentaperuste.* Tuloverolain mukaan kunnallisverotuksessa verot määrätään veroäyreinä. Koska valtuusto ei enää vahvista veroäyriä hintaa vaan tuloveroprosentin, ehdotetaan tuloverolakiin asiasta johtuvaa sanonnallista täsmennystä. Verotuksessa käytettäisiin edelleen käsitettä veroäyri, mutta kunnallisverotuksessa sillä tarkoitettaisiin tuloveroprosenttia. Kirkollisverotuksessa puhutaan edelleen kirkollisveroäyristä.

143 §. *Eräät siirtymäsäännökset.* Lainkohdan 8 momentti ehdotetaan kumottavaksi. Säännöksen korvaa kunnallisverotuksen ansiotulovähennys, josta on ehdotettu säädettäväksi 105 a §:ssä.

1.2. Laki verotusmenettelystä

15 §. *Tulotietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus.* Lainkohdan 4 momentissa säädetään arvopaperikauppiaan tiedonantovelvollisuudesta. Koska säännöksessä puhutaan ainoastaan arvopaperikaupoista, on esiintynyt epätietoisuutta siitä,

koskeeko tiedonantovelvollisuus myös johdannaisilla käytävää kauppaa. Lainkohtaa olisi syytä täsmentää samalla, kun johdannaisia koskevia aineellisia verosäännöksiä tarkistetaan. Jotta tiedonsaanti kaupankäynnistä vakioituilla johdannaisilla varmistettaisiin, esityksessä ehdotetaan, että välittäjä ilmoittaisi verohallinnolle vuosittain konekielellisesti kaupoista ja kaupan osapuolista verohallituksen antamien tarkempien määräysten mukaisesti.

16 §. *Meno- ja vähennystietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus.* Lainkohdan 4 momentin mukaan luotto- ja rahoituslaitoksen, valtion, kunnan, huoltokonttorin ja työnantajan on ilmoitettava verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot verovelvollisille annetuista lainoista. Tällä tavoin luodaan edellytykset sille, että itse verovelvollinen voidaan vapauttaa veroilmoituksesta tältä osin. Säännös ei kuitenkaan koske vakuutus- ja eläkelaitoksia, vaikka myös nämä ovat myöntäneet asunto- ja muita lainoja verovelvollisille. Tämän vuoksi ehdotetaan, että myös vakuutus- ja eläkelaitokset lisättäisiin tiedonantovelvollisten ryhmään. Vakuutus- ja eläkelaitoksia olisivat muun muassa vakuutusyhtiöt, vakuutusyhdistykset, eläkesäätiöt, eläkekassat ja eläkeyhtiöt.

Lainkohdan 5 momentissa säädetään maksetun jälkimarkkinahyvityksen ilmoittamisesta. Lainkohtaa ehdotetaan tarkistettavaksi siten, että se nimenomaisesti koskisi myös valtiokonttoria, joka hoitaa valtion joukkovalvokirjojen myyntiä.

91 a §. *Kunnan tuloveroprosentin ilmoittaminen.* Kuntalain (365/95) 8 luvun mukaan valtuuston on hyväksyttävä kunnan talousarvio vuoden loppuun mennessä. Viimeistään talousarvion hyväksymisen yhteydessä valtuuston on päätettävä myös kunnan tuloveroprosentti. Tänä vuonna sovellettavan kunnallislain (527/82) 85 §:n mukaan päätös seuraavan vuoden veroäyristä pitää tehdä viimeistään marraskuun 16 päivänä. Verolainsäädännössä vastaava säännös sisältyy enakkoperintäasetukseen. Sen mukaan ilmoitus veroäyriä hinnasta on toimitettava verohallitukselle viimeistään 17 päivänä marraskuuta. Uuden kuntalain (365/95) 8 luku tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Sen sisältö on muodollisesti ristiriidassa voimassa olevan verolainsäädännön kanssa, vaikka tarkoituksena ei ole ollut muuttaa vallitsevaa käytäntöä veroperusteiden ilmoit-

tamisajankohdan suhteen. Tämän vuoksi ehdotetaan, että asiasta säädetään verotusmenettelystä annetussa laissa, joka erityislakina syrjäyttää tältä osin kuntalain, jolloin ei tarvitsisi välttämättä sitä muuttaa. Kuten tähänkin asti kuntien olisi ilmoitettava tuloveroprosentin suuruus ja seurakuntien kirkollisveroäyrin hinta verohallitukselle viimeistään marraskuun 17 päivänä. Verohallitus voisi tarvittaessa myöntää lykkäystä tästä ajankohdasta. Jos tuloveroprosenttia ei ilmoiteta määräaikana, voitaisiin noudattaa edellisen vuoden tuloveroprosenttia. Näin jouduttaisiin menettelemään vain ennakkoperinnässä, koska verohallitus ei tietäisi tuloveroprosentin suuruutta silloin kun verokortteja tehdään.

Nykyisin veroäyri on vahvistettu neljännessä tarkkuudella. Samaa menettelyä ehdotetaan jatkettavaksi.

2. Voimaantulo

Lait ehdotetaan tuleviksi voimaan 1 päivänä tammikuuta 1997. Tuloverolain muutok-

sia sovellettaisiin ensimmäisen kerran verovuodelta 1997 toimitettavassa verotuksessa. Toimintamuodon muutoksia koskevia säännöksiä sovellettaisiin sellaisiin toimintamuodon muutoksiin, jotka ovat tapahtuneet lain voimaantulon jälkeen. Toimintamuodon muutos katsotaan tapahtuneeksi silloin, kun osakeyhtiö on merkitty kaupparekisteriin.

Kunnallisverotuksen eläketulovähennykseen ehdotetaan siirtymäsäännöstä, jonka mukaan ne puoliset, jotka ovat saaneet vuonna 1996 kunnallisverotuksessa yksinäisen eläketulovähennyksen, säilyttäisivät oikeutensa tähän samoin edellytyksin kuin ennen lainmuutosta. Siirtymäsäännös ei kuitenkaan koskisi niitä verovelvollisia, jotka saivat satunnaisesti eläketuloa vuonna 1996 esimerkiksi kunnallisen luottamusmieseläkkeen kertasuorituksena.

Edellä esitetyn perusteella annetaan Eduskunnan hyväksyttäväksi seuraavat lakiehdotukset:

1.

Laki

tuloverolain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/92) 108 §:n 4 momentti ja 143 §:n 8 momentti, näistä 143 §:n 8 momentti sellaisena kuin se on 1 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1333/95),

muutetaan 24 §:n 2 momentti, 26 §, 27 §, 38 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 ja 2 momentti, 41 §:n 4 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 50 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 momentin 1 kohta, 96 §:n 4 momentin 1 kohta ja 7 momentti, 100 §:n 4 momentti, 101 §, 108 § 3 momentti ja 130 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 42 §:n 3 momentti ja 50 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1502/93) ja 39 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 ja 2 momentti, 95 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 96 §:n 7 momentti 29 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1465/94), sekä

lisätään 24 §:ään uusi 5 momentti, 41 §:ään uusi 6 momentti, 45 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 63 a ja 105 a § seuraavasti:

24 §

Toimintamuodon muutokset

Siirtyvän toiminnan verotuksessa vähentämättä olevat menot vähennetään edellä tar-

koitetun toimintamuodon muutoksen jälkeen samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty ilman toimintamuodon muutosta. Osakeyhtiö saa sinä verovuonna, jona toimintamuodon muutos on tapahtunut, vähentää sille siirtyneen käyttöomaisuuden hankintamenoista ja muista pitkävaikutteisista menoista poistoina

enintään määrät, jotka vastaavat verovuoden enimmäispoistoja vähennettynä siirtyvää toimintaa harjoittaneen verotuksessa verovuonna hyväksyttävien poistojen määrillä. Toimintavaraus luetaan liikkeen tai ammatin tai yhtymän veronalaiseen tuloon sinä verovuonna, jolloin toimintamuodon muutos on tapahtunut, siten kuin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 46 a §:ssä säädetään.

Jos luonnollisen henkilön, kuolinpesän tai yhtymän elinkeinotoiminta taikka maa- tai metsätalous siirtyy perustettavalle osakeyhtiölle taikka avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö muutetaan osakeyhtiöksi tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla, osakeyhtiötä edeltävän verovelvollisen tai yhtymän verovuoden katsotaan päättyvän osakeyhtiön merkittämiseen kaupparekisteriin.

26 §

Sijoitus yhtymään ja yksityiskäyttöönotto yhtymästä

Yhtymän osakkaan sijoittaessa omaisuutta tai oikeuksia yhtymään katsotaan osakkaan verotuksessa omaisuuden tai oikeuden luovutushinnaksi todennäköinen luovutushinta sijoituksen ajankohtana. Yhtymän verotuksessa katsotaan omaisuuden tai oikeuden hankintamenoksi sama määrä.

Yhtymän osakkaan ottaessa yhtymästä kiinteistön, rakennuksen, rakennelman, arvopaperin tai oikeuden katsotaan luovutushinnaksi omaisuuden tai oikeuden todennäköinen luovutushinta. Muun yhtymästä otetun omaisuuden, palvelun tai etuuden luovutushinnaksi katsotaan alkuperäinen hankintameno tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta. Yhtymän osakkaan verotuksessa katsotaan hankintamenoksi yhtymän verotuksessa luovutushinnaksi luettava määrä.

27 §

Purkautuminen

Purkautuvan yhteisön verotuksessa jaettavan omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan sen todennäköistä luovutushintaa vastaava määrä. Purkautuvan avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotuksessa katsotaan omaisuuden, etuuden ja oikeuden luovutushinnaksi määrä, joka vastaa yksityiskäyttöönotossa 26 §:n 2 momentin mukaan luovutushinnak-

si luettavaa määrää.

38 §

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus

Edellä 30 §:ssä tarkoitettu jaettava yritystulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa. Jos verovelvollinen on verovuonna aloittanut elinkeinotoiminnan tai maatalouden harjoittamisen, pääomatulo-osuus laskeaan elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuoden päättyessä kuuluvan nettovarallisuuden perusteella.

39 §

Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus verotusyhtymän maatalouden puhtaasta tulosta, josta on vähennetty osakkaan yhtymän maatalouteen kohdistuvat korkomenot ja aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut osakkaan maatalouden tappiot yhtymästä, katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan yhtymävarallisuudelle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa.

40 §

Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 18 prosentin vuotuista tuottoa.

Jos elinkeinoyhtymällä on maatalouden tuloa, osakkaan osuus yhtymän maatalouden tulosta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettova-

rallisuudesta laskettavaa 18 prosentin vuotuista tuottoa.

41 §

Nettovarallisuuden laskenta

Jos yhtymän elinkeinotoiminnan varoihin kuuluu asunto, jota osakas on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona, asunnon arvo vähennetään osakkaan osuudesta yhtymän varoihin 1 momentissa tarkoitettua pääomatulo-osuutta laskettaessa.

Laskettaessa pääomatulo-osuutta 38—40 §:n mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettuun nettovarallisuuteen lisätään 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen elinkeinotoiminnan tai maatalouden ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä.

42 §

Muusta yhtiöstä kuin pörssiyhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuus

Jos sellainen osakas, jota ei työntekijäin eläkelain 2 §:n 6 momentin mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana, on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona yhtiön varoihin kuuluvaa asuntoa, asunnon arvo vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa.

Elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön sellaisen osakkaan, jota ei työntekijäin eläkelain 2 §:n 6 momentin mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana, velka tälle yhtiölle sekä osakkeiden hankintaan käytetty korollinen velka vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa.

45 §

Luovutusvoiton veronalaisuus

Omaisuu den luovutusvoittoon rinnastetaan vakioidusta termiinisolimuksesta syntynyt voitto. Voittoa laskettaessa ei kuitenkaan vähennetä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettua

luovutushinnasta vähennettävää vähimmäismäärää.

50 §

Luovutustappio

Omaisuu den luovutuksesta syntynyt tappio vähennetään omaisuu den luovutuksesta saadusta voitosta verovuonna ja kolmena sitä seuraavana vuotena sitä mukaan kuin voittoa kertyy, eikä sitä oteta huomioon pääomatulolajin alijäämää vahvistettaessa. Luovutustappioon rinnastetaan myös vakioidun option raukeaminen, vakioidusta termiinisolimuksesta aiheutunut tappio ja sellainen arvoperin arvonnenetys, jota voidaan konkurssin tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi pitää lopullisena.

58 §

Korkomenot

Verovelvollisella on oikeus vähentää pääomatuloistaan velkojensa korot, jos velka

1) kohdistuu verovelvollisen tai hänen perheensä vakituisen asunnon hankkimiseen tai peruskorjaukseen (*asuntovelka*);

2) on valtion tai Ahvenanmaan maakuntahallituksen takaama opintovelka (*opintovelka*);

3) kohdistuu veronalaisen tulon hankkimiseen (*tulonhankkimisvelka*).

63 a §

Lasten yksityisen hoidon tuki

Lasten yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa (/) tarkoitettu hoitoraha, hoitolisä ja kunnan lapsen hoidosta maksama lisä on sen vanhemman tai muun huoltajan ansiotuloa, jolle tulo maksetaan. Tulo ei kuitenkaan ole lapsen vanhemman tai muun huoltajan vaan lapsen hoitajan tuloa, jos hoitoraha, hoitolisä ja kunnan maksama lisä maksetaan lapsen hoitajalle.

95 §

Tulonhankkimisvähennys

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulos-

taan:

1) tulohankkimisvähennyksenä kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 1 800 markkaa;

96 §

Eläkevakuutusmaksuvähennys

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksu on 2 momentissa säädetyllä tavalla vähennyskelpoinen siinäkin tapauksessa, että 2 momentin 2 kohdan tai 3 momentin mukainen prosenttiraja ylittyisi, jos:

1) vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä vakuutetun muiden eläkkeiden kanssa olisi kuukaudessa enintään 5 000 markan suuruinen;

Vapaaehtoisena eläkevakuutuksena pidetään sellaista vanhuuseläkevakuutusta ja perhe-eläkevakuutusta sekä tällaiseen vakuutukseen liittyvää työkyvyttömyyseläkevakuutusta ja työttömyyseläkevakuutusta, johon perustuva eläke on tarkoitettu maksettavaksi toistuvina erinä puolivuositain tai lyhyemmin väliajoin vakuutetun tai edunsaajan jäljellä olevan eliniän tai vähintään kahden vuoden ajan. Tätä pykälää sovellettaessa otetaan huomioon myös kansaneläke.

100 §

Valtionverotuksen eläketulovähennys

Valtionverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään yksinäiselle henkilölle verovuonna ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää.

101 §

Kunnallisverotuksen eläketulovähennys

Eläketuloa saavan verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään kunnallisverotuksessa eläketulovähennys.

Täyden eläketulovähennyksen määrä lasetaan siten, että luvulla 1,37 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennetään täy-

den perusvähennyksen määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen sadan markan määrään. Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän, eläketulovähennystä pienennetään 70 prosentilla ylimenevän osan määrästä.

Kunnallisverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään verovuonna yksinäiselle henkilölle ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää.

Poiketen siitä, mitä edellä säädetään, verovelvolliselle, johon sovelletaan tämän lain puolisoa koskevia säännöksiä, myönnetään kunnallisverotuksessa puolison eläketulovähennys. Puolison eläketulovähennys lasetaan edellä 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla. Puolison täytenä kansaneläkkeenä pidetään verovuonna puolisolle ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää.

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys lasetaan verovelvollisen ansaitsemien veronalaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

Vähennys on 20 prosenttia näiden tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 5 500 markkaa. Verovelvollisen puhtaasta ansiotulon ylittäessä 43 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 2 prosentilla puhtaasta ansiotulon 43 000 markkaa ylittävältä osalta.

108 §

Kuolinpesälle myönnettävät vähennykset

Edellä mainitut vähennykset tehdään kuitenkin pesän tulosta ja tuloverosta vain, jos leski ei ole vaatinut niitä vähennettäväksi ensisijaisesti omasta tulostaan tai tuloveros-

taan.

130 §

Kunnallisveron laskentaperuste

Veroäyrin hinnalla tarkoitetaan kunnallisverotuksessa kuntalain (365/95) 66 §:ssä mainittua tuloveroprosenttia.

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1997 toimitettavassa verotuksessa.

Lain 24 §:n säännöksiä sovelletaan niihin toimintamuodon muutoksiin, jotka ovat tapahtuneet 1 päivänä tammikuuta 1997 tai sen jälkeen. Jos verovelvolliseen sovellettiin ennen tämän lain voimaantuloa puolisoa koskevia säännöksiä ja jos hänelle myönnettiin kunnallisverotuksessa eläketulovähennys jatkuvasta eläketulosta vuonna 1996 tuloverolain 101 §:n 2 ja 3 momentin nojalla, lasketaan hänelle kunnallisverotuksessa eläketulovähennys tämän lain 101 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti niin kauan kuin häneen sovelletaan tämän lain puolisoa koskevia säännöksiä.

2.

Laki

verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta

Eduskunnan päätöksen mukaisesti *muutetaan* 18 päivänä joulukuuta 1995 verotusmenettelystä annetun lain (1558/95) 15 §:n 4 momentti ja 16 §:n 4 ja 5 momentti, sekä *lisätään* lakiin uusi 91 a § seuraavasti:

15 §

Tulotietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Arvopaperimarkkina- (495/89) tarkoitetun arvopaperinvälittäjän on toimitettava verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot tekemistään tai välittämistään arvopaperikaupoista, kauppojen osapuolista ja maksetuista kauppahinnoista. Välittäjän on myös toimitettava vakioidusta optio- ja termiinkaupasta ja kaupan osapuolista verohallinnolle tarpeelliset tiedot.

16 §

Meno- ja vähennystietoja koskeva sivullisen yleinen tiedonantovelvollisuus

Luotto- ja rahoituslaitoksen, valtion, kun-

nan, vakuutus- ja eläkelaitoksen, huoltokonttorin ja työnantajan on toimitettava verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot verovelvolliselle annetusta lainasta, sen käytötarkoituksesta, pääomasta sekä lainasta maksetusta korosta.

Luotto- ja rahoituslaitoksen, valtiokonttorin sekä muun arvopaperikauppaa tai arvopapereiden välitystoimintaa harjoittavan on toimitettava verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot verovelvollisen suorittamasta jälkimarkkinahyvityksestä.

91 a §

Kunnan tuloveroprosentin ilmoittaminen

Kunnan ja seurakunnan tulee ilmoittaa verohallitukselle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17 päivänä tuloveroprosentin suuruus ja kirkollisveroäyrin hinta. Tuloveroprosentti ilmoitetaan neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella.

Jos ilmoitusta ei ole toimitettu 1 momen-

tissa säädettynä aikana taikka verohallituksen myöntämässä myöhemmässä määräajassa, verotuksessa voidaan noudattaa edellisen vuoden tuloveroprosenttia tai kirkollisveroäyrin hintaa.

Tuloveroprosenttia ja kirkollisveroäyrin

hintaa koskeva luettelo julkaistaan säädöskoelmassa.

Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .

Helsingissä 3 päivänä syyskuuta 1996

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Valtiovarainministeri *Sauli Niinistö*

1.

Laki**tuloverolain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 30 päivänä joulukuuta 1992 annetun tuloverolain (1535/92) 108 §:n 4 momentti ja 143 §:n 8 momentti, näistä 143 §:n 8 momentti sellaisena kuin se on 1 päivänä joulukuuta 1995 annetussa laissa (1333/95),

muutetaan 24 §:n 2 momentti, 26 §, 27 §, 38 §:n 1 momentti, 39 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 ja 2 momentti, 41 §:n 4 momentti, 42 §:n 2 ja 3 momentti, 50 §:n 1 momentti, 58 §:n 1 momentti, 95 §:n 1 momentin 1 kohta, 96 §:n 4 momentin 1 kohta ja 7 momentti, 100 §:n 4 momentti, 101 §, 108 § 3 momentti ja 130 §:n 3 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat 42 §:n 3 momentti ja 50 §:n 1 momentti 30 päivänä joulukuuta 1993 annetussa laissa (1502/93) ja 39 §:n 1 momentti, 40 §:n 1 ja 2 momentti, 95 §:n 1 momentin 1 kohta sekä 96 §:n 7 momentti 29 päivänä joulukuuta 1994 annetussa laissa (1465/94), sekä

lisätään 24 §:ään uusi 5 momentti, 41 §:ään uusi 6 momentti, 45 §:ään uusi 3 momentti, lakiin uusi 63 a ja 105 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

24 §

Toimintamuodon muutokset

Siirtyvän toiminnan verotuksessa vähentämättä olevat menot vähennetään edellä tarkoitetun toimintamuodon muutoksen jälkeen samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty ilman toimintamuodon muutosta. Toimintavarausten lukemisesta veronalaiseksi tuloksi silloin, kun liikkeen tai ammatin harjoittamista jatketaan osakeyhtiönä taikka kun yhtymä muutetaan yhteisöksi, säädetään elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 46 a §:ssä.

Siirtyvän toiminnan verotuksessa vähentämättä olevat menot vähennetään edellä tarkoitetun toimintamuodon muutoksen jälkeen samalla tavalla kuin ne olisi vähennetty ilman toimintamuodon muutosta. *Osakeyhtiö saa sinä verovuonna, jona toimintamuodon muutos on tapahtunut, vähentää sille siirtyneen käyttöomaisuuden hankintamenosta ja muista pitkävaikutteisista menoista poistoina enintään määrät, jotka vastaavat verovuoden enimmäispoistoja vähennettynä siirtyvää toimintaa harjoittaneen verotuksessa verovuonna hyväksyttävien poistojen määrillä. Toimintavaraus luetaan liikkeen tai ammatin tai yhtymän veronalaiseen tuloon sinä verovuonna, jolloin toimintamuodon muutos on tapahtunut, siten kuin elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 46 a §:ssä säädetään.*

Jos elinkeinonharjoittajan tai kuolinpesän elinkeinotoiminta siirtyy verovuoden aikana osakeyhtiölle taikka avoin yhtiö tai kommandiittiyhtiö muutetaan verovuoden aikana osakeyhtiöksi tässä pykälässä tarkoitetulla tavalla, verovuoden tulo verotetaan osakeyht-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

26 §

Yksityiskäyttöönotto yhtymästä

Yhtymän osakkaan ottaessa yhtymästä omaisuutta katsotaan yhtymän verotuksessa omaisuuden luovutushinnaksi alkuperäistä hankintamenoa vastaava määrä tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta. Yhtymän verotuksessa luovutushinnaksi luettava määrä katsotaan omaisuuden hankinnasta johtuneeksi menoksi yhtymän osakkaan verotuksessa.

27 §

Purkautuminen

Purkautuvan yhteisön verotuksessa jaettavan omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan sen todennäköistä luovutushintaa vastaava määrä. Purkautuvan avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotuksessa jaettavan omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan sen alkuperäistä hankintamenoa vastaava määrä tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta.

38 §

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus

Edellä 30 §:ssä tarkoitettu jaettava yritystulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisu-

tiön kaupparekisteriin merkitsemistä edeltävältä ajalta elinkeinonharjoittajan tai kuolinpesän taikka avoimen yhtiön tai kommandiittiyhtiön osakkaiden tulona ja sen jälkeiseltä ajalta osakeyhtiön tulona.

26 §

Sijoitus yhtymään ja yksityiskäyttöönotto yhtymästä

Yhtymän osakkaan sijoittaessa omaisuutta tai oikeuksia yhtymään katsotaan osakkaan verotuksessa omaisuuden tai oikeuden luovutushinnaksi todennäköinen luovutushinta sijoituksen ajankohtana. Yhtymän verotuksessa katsotaan omaisuuden tai oikeuden hankintamenoksi sama määrä.

Yhtymän osakkaan ottaessa yhtymästä kiinteistön, rakennuksen, rakennelman, arvopaperin tai oikeuden katsotaan luovutushinnaksi omaisuuden tai oikeuden todennäköinen luovutushinta. Muun yhtymästä otetun omaisuuden, palvelun tai etuuden luovutushinnaksi katsotaan alkuperäinen hankintameno tai sitä alempi todennäköinen luovutushinta. Yhtymän osakkaan verotuksessa katsotaan hankintamenoksi yhtymän verotuksessa luovutushinnaksi luettava määrä.

27 §

Purkautuminen

Purkautuvan yhteisön verotuksessa jaettavan omaisuuden luovutushinnaksi katsotaan sen todennäköistä luovutushintaa vastaava määrä. Purkautuvan avoimen yhtiön ja kommandiittiyhtiön verotuksessa katsotaan omaisuuden, etuuden ja oikeuden luovutushinnaksi määrä, joka vastaa yksityiskäyttöönotossa 26 §:n 2 momentin mukaan luovutushinnaksi luettavaa määrää.

38 §

Jaettavan yritystulon pääomatulo-osuus

Edellä 30 §:ssä tarkoitettu jaettava yritystulo katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneelle nettovarallisu-

*Voimassa oleva laki**Ehdotus*

delle laskettua 15 prosentin vuotuista tuottoa. Jos verovelvollinen on verovuonna aloittanut elinkeinotoiminnan tai maatalouden harjoittamisen, pääomatulo-osuus laskeaan elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuoden päättyessä kuuluvan nettovarallisuuden perusteella.

delle laskettua 18 prosentin vuotuista tuottoa. Jos verovelvollinen on verovuonna aloittanut elinkeinotoiminnan tai maatalouden harjoittamisen, pääomatulo-osuus laskeaan elinkeinotoimintaan tai maatalouteen verovuoden päättyessä kuuluvan nettovarallisuuden perusteella.

39 §

Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus verotusyhtymän maatalouden puhtaasta tulosta, josta on vähennetty osakkaan yhtymän maatalouteen kohdistuvat korkomenot ja aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut osakkaan maatalouden tappiot yhtymästä, katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan yhtymävarallisuusosuudelle laskettua 15 prosentin vuotuisia tuottoa.

39 §

Verotusyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus verotusyhtymän maatalouden puhtaasta tulosta, josta on vähennetty osakkaan yhtymän maatalouteen kohdistuvat korkomenot ja aikaisemmilta verovuosilta vahvistetut osakkaan maatalouden tappiot yhtymästä, katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan yhtymävarallisuusosuudelle laskettua 18 prosentin vuotuisia tuottoa.

40 §

Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 15 prosentin vuotuista tuottoa.

Jos elinkeinoyhtymällä on maatalouden tuloa, osakkaan osuus yhtymän maatalouden tulosta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 15 prosentin vuotuisia tuottoa.

40 §

Elinkeinoyhtymän osakkaan tulo-osuuden pääomatulo-osuus

Luonnollisen henkilön ja kuolinpesän osuus elinkeinoyhtymän elinkeinotoiminnan tuloksesta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän elinkeinotoimintaan verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 18 prosentin vuotuista tuottoa.

Jos elinkeinoyhtymällä on maatalouden tuloa, osakkaan osuus yhtymän maatalouden tulosta katsotaan pääomatuloksi siihen määrään saakka, joka vastaa osakkaan osuudelle yhtymän maatalouteen verovuotta edeltäneen verovuoden päättyessä kuuluneesta nettovarallisuudesta laskettavaa 18 prosentin vuotuisia tuottoa.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

41 §

Nettovarallisuuden laskenta

Jos yhtymän elinkeinotoiminnan varoihin kuuluu 48 §:ssä tarkoitettu asunto, jota osakas on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona, asunnon arvo vähennetään osakkaan osuudesta yhtymän varoihin 1 momentissa tarkoitettua pääomatulo-osuutta laskettaessa.

Jos yhtymän elinkeinotoiminnan varoihin kuuluu asunto, jota osakas on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona, asunnon arvo vähennetään osakkaan osuudesta yhtymän varoihin 1 momentissa tarkoitettua pääomatulo-osuutta laskettaessa.

Laskettaessa pääomatulo-osuutta 38—40 §:n mukaan edellä 1 momentissa tarkoitettuun nettovarallisuuteen lisätään 30 prosenttia verovuoden päättymistä edeltäneiden 12 kuukauden aikana maksettujen elinkeinotoiminnan tai maatalouden ennakonpidätyksen alaisten palkkojen määrästä.

42 §

Muusta yhtiöstä kuin pörssiyhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuus

Jos yhtiön varoihin kuuluu 48 §:ssä tarkoitettu asunto, jota elinkeinotulon verottamisesta annetun lain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettu osakas on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona, asunnon arvo vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa.

Elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön sellaisen osakkaan, jota ei työntekijäin eläkelain 2 §:n 6 momentin mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana, osakkeiden hankintaan käytetty korollinen velka vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa.

Jos sellainen osakas, jota ei työntekijäin eläkelain 2 §:n 6 momentin mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana, on verovuonna käyttänyt omana tai perheensä asuntona yhtiön varoihin kuuluvaa asuntoa, asunnon arvo vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa.

Elinkeinotoimintaa harjoittavan osakeyhtiön sellaisen osakkaan, jota ei työntekijäin eläkelain 2 §:n 6 momentin mukaan pidetä mainittuun yhtiöön työsuhteessa olevana, velka tälle yhtiölle sekä osakkeiden hankintaan käytetty korollinen velka vähennetään hänen osakkeidensa arvosta yhtiöstä saadun osingon pääomatulo-osuutta laskettaessa.

45 §

Luovutusvoiton veronalaisuus

Omaisuuksien luovutusvoittoon rinnastetaan vakioidusta termiinisopimuksesta syntyneet voitot. Voittoa laskettaessa ei kuitenkaan vä-

Voimassa oleva laki

Ehdotus

hennettä 46 §:n 1 momentissa tarkoitettua luovutushinnasta vähennettävää vähimmäismäärää.

50 §

50 §

*Luovutustappio**Luovutustappio*

Omaisuu­den luovutuksesta syntynyt tappio vähennetään omaisuuden luovutuksesta saadusta voitosta verovuonna ja kolmena sitä seuraavana vuotena sitä mukaan kuin voittoa kertyy, eikä sitä oteta huomioon pääomatulo­lajin alijäämää vahvistettaessa. Luovutus­ tappioon rinnastetaan myös vakioidun option raukeaminen ja sellainen arvopaperin arvonen­ tyes, jota voidaan konkurssin tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi pitää lopul­ lisenä.

Omaisuu­den luovutuksesta syntynyt tappio vähennetään omaisuuden luovutuksesta saadusta voitosta verovuonna ja kolmena sitä seuraavana vuotena sitä mukaan kuin voittoa kertyy, eikä sitä oteta huomioon pääomatulo­lajin alijäämää vahvistettaessa. Luovutus­ tappioon rinnastetaan myös vakioidun option raukeaminen, *vakioidusta termiinisopimuk­ sesta aiheutunut tappio* ja sellainen arvopa­ perin arvonen­ tyes, jota voidaan konkurssin tai muun siihen verrattavan syyn vuoksi pi­ tää lopullisena.

58 §

58 §

*Korkomenot**Korkomenot*

Verovelvollisella on oikeus vähentää pää­omatuloistaan velkojensa korot, jos velka

1) kohdistuu verovelvollisen tai hänen per­heensä vakituiseen asunnon hankkimiseen tai peruskorjaukseen (*asuntovelka*);

2) on valtion takaama opintovelka (*opinto­velka*);

3) kohdistuu veronalaisen tulon hankkimi­seen (*tulonhankkimisvelka*).

Verovelvollisella on oikeus vähentää pää­omatuloistaan velkojensa korot, jos velka

1) kohdistuu verovelvollisen tai hänen per­heensä vakituiseen asunnon hankkimiseen tai peruskorjaukseen (*asuntovelka*);

2) on valtion tai *Ahvenanmaan maakunta­hallituksen* takaama opintovelka (*opintovel­ka*);

3) kohdistuu veronalaisen tulon hankkimi­seen (*tulonhankkimisvelka*).

63 a §

Lasten yksityisen hoidon tuki

Lasten yksityisen hoidon tuesta annetussa laissa (/) tarkoitettu hoitoraha, hoitolisä ja kunnan lapsen hoidosta maksama lisä on sen vanhemman tai muun huoltajan ansiotuloa, jolle tulo maksetaan. Tulo ei kuitenkaan ole lapsen vanhemman tai muun huoltajan vaan lapsen hoitajan tuloa, jos hoitoraha, hoitolisä ja kunnan maksama lisä maksetaan lapsen hoitajalle.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

95 §

95 §

*Tulonhankkimisvähennys**Tulonhankkimisvähennys*

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1) tulonhankkimisvähennyksenä kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 1 500 markkaa;

Verovelvollinen saa vähentää palkkatulostaan:

1) tulonhankkimisvähennyksenä kolme prosenttia palkkatulonsa määrästä, kuitenkin enintään 1 800 markkaa;

96 §

Eläkevakuutusmaksuvähennys

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksu on 2 momentissa säädetyllä tavalla vähennyskelpoinen siinäkin tapauksessa, että 2 momentin 2 kohdan tai 3 momentin mukainen prosenttiraja ylittyisi, jos:

1) vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä vakuutetun muiden eläkkeiden kanssa olisi enintään työntekijäin eläkelain 8 §:n 2 momentissa tarkoitettua markkamäärästä lasketun eläkkeen suuruisen;

Vapaaehtoisen eläkevakuutuksen maksu on 2 momentissa säädetyllä tavalla vähennyskelpoinen siinäkin tapauksessa, että 2 momentin 2 kohdan tai 3 momentin mukainen prosenttiraja ylittyisi, jos:

1) vapaaehtoiseen vakuutukseen perustuva eläke yhdessä vakuutetun muiden eläkkeiden kanssa olisi *kuukaudessa enintään 5 000 markan* suuruisen;

Vapaaehtoisena eläkevakuutuksena pidetään sellaista vanhuuseläkevakuutusta ja perhe-eläkevakuutusta sekä tällaiseen vakuutukseen liittyvää työkyvyttömyyseläkevakuutusta ja työttömyyseläkevakuutusta, johon perustuva eläke on tarkoitettu maksettavaksi toistuvina erinä puolivuositain tai lyhyemmin väliajoin vakuutetun tai edunsaajan jäljellä olevan eliniän tai vähintään kahden vuoden ajan. Tätä pykälää sovellettaessa kansaneläkkeestä otetaan huomioon vain pohjaosa ja lisäosa.

Vapaaehtoisena eläkevakuutuksena pidetään sellaista vanhuuseläkevakuutusta ja perhe-eläkevakuutusta sekä tällaiseen vakuutukseen liittyvää työkyvyttömyyseläkevakuutusta ja työttömyyseläkevakuutusta, johon perustuva eläke on tarkoitettu maksettavaksi toistuvina erinä puolivuositain tai lyhyemmin väliajoin vakuutetun tai edunsaajan jäljellä olevan eliniän tai vähintään kahden vuoden ajan. *Tätä pykälää sovellettaessa otetaan huomioon myös kansaneläke.*

100 §

Valtionverotuksen eläketulovähennys

Valtionverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään yksinäiselle henkilölle verovuonna maksetun kansaneläkkeen pohjaosan ja ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen lisäosan yhteismäärää.

Valtionverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään yksinäiselle henkilölle verovuonna *ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää.*

Voimassa oleva laki

Ehdotus

101 §

Kunnallisverotuksen eläketulovähennys

Verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään kunnallisverotuksessa eläketulovähennys.

Täyden eläketulovähennyksen määrä laskeaan siten, että luvulla 1,37 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennetään täyden perusvähennyksen määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen sadan markan määrään. Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän, eläketulovähennystä pienennetään 70 prosentilla ylimenevän osan määrästä.

Kunnallisverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään verovuonna yksinäiselle henkilölle maksetun kansaneläkkeen pohjaosan ja ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen lisäosan yhteismäärää.

Puolisoiden, joista toinen saa kansaneläkettä tai perhe-eläkelain mukaista perhe-eläkettä ja toinen kansaneläkettä, edellä tarkoitettua perhe-eläkettä tai rintamasotilaseläkettä, täyden eläketulovähennyksen määrää laskeattaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään pohjaosaa lisättynä 85 prosentilla 2 momentissa tarkoitettua lisäosan määrästä. Viimeksi mainittua yhteismäärää pidetään täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa puolison täyden kansaneläkkeen määränä silloinkin, jos vain toinen puolisoista saa edellä tarkoitettua perhe-eläkettä tai kansaneläkettä, joka on alkanut 1 päivänä syyskuuta 1991 tai sen jälkeen, eikä toinen puoliso saa kansaneläkettä, rintamasotilaseläkettä tai edellä tarkoitettua perhe-eläkettä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettua yhteismäärää pidetään kuitenkin puolison täyden kansaneläkkeen määränä eläketulovähennystä laskettaessa, jos lisäosa määräytyy yksinäiselle henkilölle maksettavan lisäosan mukaisesti.

101 §

Kunnallisverotuksen eläketulovähennys

Eläketuloa saavan verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään kunnallisverotuksessa eläketulovähennys.

Täyden eläketulovähennyksen määrä laskeaan siten, että luvulla 1,37 kerrotun täyden kansaneläkkeen määrästä vähennetään täyden perusvähennyksen määrä ja jäännös pyöristetään seuraavaan täyteen sadan markan määrään. Eläketulovähennys ei kuitenkaan voi olla eläketulon määrää suurempi. Jos verovelvollisen puhdas ansiotulo ylittää täyden eläketulovähennyksen määrän, eläketulovähennystä pienennetään 70 prosentilla ylimenevän osan määrästä.

Kunnallisverotuksen täyden eläketulovähennyksen määrää laskettaessa täytenä kansaneläkkeenä pidetään verovuonna yksinäiselle henkilölle *ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää.*

Poiketen siitä, mitä edellä säädetään, verovelvolliselle, johon sovelletaan tämän lain puolisoa koskevia säännöksiä, myönnetään kunnallisverotuksessa puolison eläketulovähennys. Puolison eläketulovähennys laskeaan edellä 2 ja 3 momentissa säädetyllä tavalla. Puolison täytenä kansaneläkkeenä pidetään verovuonna puolisolle ensimmäisessä kuntaryhmässä maksetun täysimääräisen kansaneläkkeen määrää.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

105 a §

Kunnallisverotuksen ansiotulovähennys

Kunnallisverotuksessa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään kunnallisverotuksen ansiotulovähennys. Vähennys laskeaan verovelvollisen ansaitsemien veronaltaisten palkkatulojen, muusta toiselle suoritetusta työstä, tehtävästä tai palveluksesta saatujen ansiotulojen, jaettavan yritystulon ansiotulo-osuuden sekä yhtymän osakkaan elinkeinotoiminnan tai maatalouden ansiotulo-osuuden perusteella.

Vähennys on 20 prosenttia näiden tulojen 15 000 markkaa ylittävältä osalta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 5 500 markkaa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 43 000 markkaa vähennyksen määrä pienenee 2 prosentilla puhtaan ansiotulon 43 000 markkaa ylittävältä osalta.

108 §

Kuolinpesälle myönnettävät vähennykset

Edellä mainitut vähennykset tehdään kuitenkin pesän tulosta ja tuloverosta vain, jos leski ei ole vaatinut niitä vähennettäväksi ensisijaisesti omasta tulostaan tai tuloverostaan, ja vain pesän tulon sen osan perusteella, jota voitaisiin 14 §:ää soveltuvin osin noudattaen pitää lesken ansiotulona.

Säännöksiä, jotka koskevat vähennyksen tekemistä lesken osalta, sovelletaan myös muuhun kuolinpesän osakkaaseen, jonka metsätalouden hyväksi tekemän työn arvo on luettu pesän tuloksi.

Edellä mainitut vähennykset tehdään kuitenkin pesän tulosta ja tuloverosta vain, jos leski ei ole vaatinut niitä vähennettäväksi ensisijaisesti omasta tulostaan tai tuloverostaan.

(4 mom. kumotaan)

130 §

Kunnallisveron laskentaperuste

Veroäyrin hinnan määrittämisestä säädetään kunnallislaissa.

Veroäyrin hinnalla tarkoitetaan kunnallisverotuksessa kuntalain (365/95) 66 §:ssä mainittua tuloveroprosenttia.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

143 §

Eräät siirtymäsäännökset

Vuosilta 1994—1997 toimitettavissa kunnallisverotuksissa verovelvollisen puhtaasta ansiotulosta vähennetään ennen perusvähennystä kunnallisverotuksen ansiotulovähennyksenä 5 prosenttia hänen muun ansiotulonsa kuin eläketulon 20 000 markkaa ylittävästä osasta. Vähennyksen enimmäismäärä on kuitenkin 2 000 markkaa. Verovelvollisen puhtaan ansiotulon ylittäessä 80 000 markkaa vähennys pienenee 5 prosentilla puhtaan ansiotulon 80 000 markkaa ylittävästä osasta.

(8 mom. kumotaan)

Tämä laki tulee voimaan päivänä kuuta 199 .

Lakia sovelletaan ensimmäisen kerran vuodelta 1997 toimitettavassa verotuksessa.

Lain 24 §:n säännöksiä sovelletaan niihin toimintamuodon muutoksiin, jotka ovat tapahtuneet 1 päivänä tammikuuta 1997 tai sen jälkeen. Jos verovelvolliseen sovellettiin ennen tämän lain voimaantuloa puolisoa koskevia säännöksiä ja jos hänelle myönnettiin kunnallisverotuksessa eläketulovähennys jatkuvasta eläketulosta vuonna 1996 tuloverolain 101 §:n 2 ja 3 momentin nojalla, lasketaan hänelle kunnallisverotuksessa eläketulovähennys tämän lain 101 §:n 2 ja 3 momentin mukaisesti niin kauan kuin häneen sovelletaan tämän lain puolisoa koskevia säännöksiä.

2.

Laki**verotusmenettelystä annetun lain muuttamisesta**

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 18 päivänä joulukuuta 1995 verotusmenettelystä annetun lain (1558/95) 15 §:n
 4 momentti ja 16 §:n 4 ja 5 momentti, sekä
lisätään lakiin uusi 91 a § seuraavasti:

Voimassa oleva laki

Ehdotus

15 §

*Tulotietoja koskeva sivullisen yleinen
 tiedonantovelvollisuus*

Arvopaperimarkkina-*laissa* (495/89) tarkoi-
 tetun arvopaperinvälittäjän on toimitettava
 verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset
 tiedot tekemistään tai välittämistään arvopa-
 perikaupoista, kauppojen osapuolista ja mak-
 setuista kauppahinnoista.

Arvopaperimarkkina-*laissa* (495/89) tarkoi-
 tetun arvopaperinvälittäjän on toimitettava
 verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset
 tiedot tekemistään tai välittämistään arvopa-
 perikaupoista, kauppojen osapuolista ja mak-
 setuista kauppahinnoista. *Välittäjän on myös*
toimitettava vakioidusta optio- ja termii-
nikaupasta ja kaupan osapuolista verohallin-
nolle tarpeelliset tiedot.

16 §

*Meno- ja vähennystietoja koskeva sivullisen
 yleinen tiedonantovelvollisuus*

Luotto- ja rahoituslaitoksen, valtion, kun-
 nan, huoltokonttorin ja työnantajan on toimi-
 tettava verohallinnolle verotusta varten tar-
 peelliset tiedot verovelvolliselle annetusta
 lainasta, sen käyttötarkoituksesta, pääomasta
 sekä lainasta maksetusta korosta.

Luotto- ja rahoituslaitoksen sekä muun arvopaperikauppaa tai arvopapereiden välitystoimintaa harjoittavan on toimitettava verohallinnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot verovelvollisen suorittamasta jälkimarkkinahyvityksestä.

Luotto- ja rahoituslaitoksen, valtion, kun-
 nan, *vakuutus- ja eläkelaitoksen*, huoltokont-
 torin ja työnantajan on toimitettava verohal-
 linnolle verotusta varten tarpeelliset tiedot
 verovelvolliselle annetusta lainasta, sen käyt-
 tötarkoituksesta, pääomasta sekä lainasta
 maksetusta korosta.

Luotto- ja rahoituslaitoksen, *valtiokontto-*
rin sekä muun arvopaperikauppaa tai arvopa-
 pereiden välitystoimintaa harjoittavan on
 toimitettava verohallinnolle verotusta varten
 tarpeelliset tiedot verovelvollisen suoritta-
 masta jälkimarkkinahyvityksestä.

Voimassa oleva laki

Ehdotus

91 a §

Kunnan tuloveroprosentin ilmoittaminen

Kunnan ja seurakunnan tulee ilmoittaa verohallitukselle viimeistään verovuotta edeltävän vuoden marraskuun 17 päivänä tuloveroprosentin suuruus ja kirkollisveroäyrin hinta. Tuloveroprosentti ilmoitetaan neljännesprosenttiyksikön tarkkuudella.

Jos ilmoitusta ei ole toimitettu 1 momentissa säädettyinä aikana taikka verohallituksen myöntämässä myöhemmässä määräajassa, verotuksessa voidaan noudattaa edellisen vuoden tuloveroprosenttia tai kirkollisveroäyrin hintaa.

Tuloveroprosenttia ja kirkollisveroäyrin hintaa koskeva luettelo julkaistaan säädöskoelmassa.

*Tämä laki tulee voimaan päivänä
kuuta 199 .*
